



Europeiska kommissionen
Generaldirektoratet för regionalpolitik
Grönboken om territoriell sammanhållning
CSM1 4/161
B-1049 Bryssel
Belgien

Yttrande med anledning av EU-kommissionens grönbok
"Grönbok om territoriell sammanhållning: Att omvandla territoriell
mångfald till styrka"

Det här dokumentet är ett inlägg i det samråd som är öppet fram till den 28 februari 2009 om grönboken "Grönbok om territoriell sammanhållning: Att omvandla territoriell mångfald till styrka". Bakom detta dokument står Stockholmsregionens Europakommitté (nedan kallad SEU), ett samarbetsorgan med Stockholms stad, Kommunförbundet Stockholms Län och Stockholms läns landsting som medlemmar. SEU har också ett utvecklat samarbete med regionala organ och kommuner i övriga Mälardalen. I detta dokument lyfts de frågor SEU anser extra viktiga för EU inom området territoriell sammanhållning.

1. Definition

SEU anser att det är av största vikt att begreppet territoriell sammanhållning är väldefinierat. Begreppet territoriell sammanhållning bör inordnas som ytterligare en dimension i EU:s sammanhållningspolitik, utöver de tre redan existerande delarna: ekonomisk, social och miljömässig. En enad sammanhållningspolitik likt denna skulle kunna ligga till grund för beslut

Stockholm:
 Box 38145, Västgötagatan 2
 SE-10064 Stockholm
 Sverige
 Tel: +46 (0)8 615 94 80
 Fax: +46 (0)8 615 94 89

Bryssel:
 Avenue de Cortenbergh 52
 BE-1000 Bryssel
 Belgien
 Tel: +32 (0)2 740 06 00
 Fax: +32 (0)2 740 06 16

St. Petersburg:
 Nevsky Prospect 1
 St. Petersburg 190 000,
 Ryssland
 Tel: +7 (812) 324 32 99
 Fax: +7 (812) 314 68 53

Warszawa:
 Plac Bankowy 3/5
 PL-00-142 Warszawa
 Polen
 Tel:+48 22 695 62 25
 Fax:+48 22 695 62 77

Org.nr.: 769605-4332

E-mail: info@stockholmregion.org
 Web: www.stockholmregion.org



inom flera andra områden och är också i linje med den regionala utvecklingsplanering som bedrivs för Stockholmsregionen, en planering som bygger på ett balanserat synsätt där ingen utvecklingsfaktor eller aspekt över tiden får dominera på någon annans bekostnad. Genom att flera aspekter på detta sätt hanteras samtidigt borde förutsättningarna också öka för EU att åstadkomma balans mellan olika mål och åtgärder. Det blir också lättare att undvika beslut som inte är samstämda med varandra. Med denna bredare definition bör EU:s sammanhållningspolitik omfatta samtliga EU:s regioner, såväl perifera glesbygdsområden som stads- och storstadsregioner. Detta förutsätter solidaritet i ett längre perspektiv, något som också kräver att alla känner att deras intressen beaktas. Sammanhållningspolitiken får inte uppfattas som endast en omfördelning av resurser mellan olika regioner, den ska istället innebära ett mervärde och bidra till unionens samlade utveckling.

SEU vill särskilt lyfta fram stads- och storstadsregionernas stora betydelse för den ekonomiska tillväxten. Det faktum att mycket av den ekonomiska tillväxten sker i stads- och storstadsregionerna nämns i grönboken, men borde betonas ytterligare. Tillväxten i dessa regioner är helt avgörande för att nödvändiga ekonomiska resurser ska skapas, resurser som krävs för att finansiera sammanhållningspolitiken och ge den kraft. Det är även av största vikt att man erkänner städernas och storstadsregionernas viktiga roll som motorer i samhället även vad gäller kultur, miljö och sociala frågor.

Begreppet storstadsregion är också ett mer funktionellt begrepp än städer då det fångar upp verkligheten bättre. Storstadsregionerna finns dessutom ofta på en funktionell nivå mellan de relativt stora regionerna inom EU och stadsnivån. Denna nivå kopplat till insatser för regionförstoring skapar territoriell sammanhållning i sig.

Ett ökat intresse och fokus på storstadsregioner innebär dock inte nödvändigtvis att dessa regioner ska ta emot större ekonomiska resurser ur EU:s budget. Istället handlar det i första hand om stöd i form av lämpligt utformade regler för näringslivet och de offentliga organens arbete

Stockholm:
Box 38145, Västgötagatan 2
SE-10064 Stockholm
Sverige
Tel: +46 (0)8 615 94 80
Fax: +46 (0)8 615 94 89

Bryssel:
Avenue de Cortenbergh 52
BE-1000 Bryssel
Belgien
Tel: +32 (0)2 740 06 00
Fax: +32 (0)2 740 06 16

St. Petersburg:
Nevsky Prospect 1
St. Petersburg 190 000,
Ryssland
Tel: +7 (812) 324 32 99
Fax: +7 (812) 314 68 53

Warszawa:
Plac Bankowy 3/5
PL-00-142 Warszawa
Polen
Tel:+48 22 695 62 25
Fax:+48 22 695 62 77

Org.nr.: 769605-4332

E-mail: info@stockholmregion.org

Web: www.stockholmregion.org



med planering, miljö, kommunalteknik och olika former av social service. Man skulle även kunna tänka sig direkta EU-bidrag, t.ex. för infrastruktur som binder samman storstadsregionen med andra regioner och storstaden med den omgivande lands- och glesbygden. Detta skulle underlätta utvecklingen där liksom till särskilda satsningar i delar av storstadsområdena där det finns stora problem i form av segregation, arbetslöshet, kriminalitet etc. Stöd inom strukturfondsprogrammen, inom t.ex. utbildningsområdet, är dock fortfarande betydelsefullt för den regionala utvecklingen. Detta gäller även de redan existerande möjligheterna till finansiering för utbyte av erfarenheter, utvecklingsprojekt o dyl. som finns i EU:s tematiska program.

SEU anser det önskvärt att kommissionen återkommer med en vitbok, eller någon annan typ av dokument, där man presenterar den slutliga synen på hur begreppet territoriell sammanhållning ska definieras och hanteras i förhållande till andra mål och delar av sammanhållningspolitiken.

2. Insatser till förmån för territorierna: skala och räckvidd

Det framgår i förslaget till nytt EU-fördrag att territoriell sammanhållning ingår i EU:s uppdrag. Därför borde det inte kunna ifrågasättas huruvida EU har rätt att främja sådan sammanhållning eller ej. Huruvida detta skulle kunna innebära en konflikt med subsidiaritetsprincipen hänger helt och hållet ihop med EU:s eget sätt att agera i relation till lokala och regionala organ och den lyhörddhet man visar för dessa organs olika uppgifter och organisationer i olika medlemsstater. Det finns i dagsläget problem med stela regelverk som eftersträvar likformighet. Dessa kan alltid skapa problem då verkligheten är asymmetrisk. För att undvika konflikt med subsidiaritetsprincipen bör EU:s insatser således utformas på ett så flexibelt sätt att de går att samordna med olika lokala och regionala organs egna målsättningar och insatser och därmed innebära ett verkligt mervärde i arbetet. Hänsyn måste naturligtvis även tas till att förutsättningarna, problembilderna och de tänkbara lösningarna varierar från område till område. Helst borde en samordning även ske med de nationella insatser som görs. Då flernivåstyre finns,

Stockholm:
Box 38145, Västgötagatan 2
SE-10064 Stockholm
Sverige
Tel: +46 (0)8 615 94 80
Fax: +46 (0)8 615 94 89

Bryssel:
Avenue de Cortenbergh 52
BE-1000 Bryssel
Belgien
Tel: +32 (0)2 740 06 00
Fax: +32 (0)2 740 06 16

St. Petersburg:
Nevsky Prospect 1
St. Petersburg 190 000,
Ryssland
Tel: +7 (812) 324 32 99
Fax: +7 (812) 314 68 53

Warszawa:
Plac Bankowy 3/5
PL-00-142 Warszawa
Polen
Tel:+48 22 695 62 25
Fax:+48 22 695 62 77

Org.nr.: 769605-4332

E-mail: info@stockholmregion.org

Web: www.stockholmregion.org



och alltid kommer att finnas, handlar det samlade resultatet av olika parter insatser i stor utsträckning om att finna lämpliga samarbets- och samordningsformer.

Vad gäller skillnader i täthet och behovet av att motverka skillnader att motverka avstånd, så nämns dessa i grönboken. SEU anser att detta är riktiga synsätt som också stämmer väl överens med den inriktning som finns för det regionala utvecklingsarbetet i Stockholmsregionen. Tätheten är här betydligt mindre än vad som är vanligt i Europas centrala delar, men inte mindre viktig. Det är alltså angeläget att detta dubbla synsätt kan appliceras såväl på europeisk som på inomregional nivå. Åtgärder för att på ett långsiktigt hållbart sätt integrera storstadsregioner av vår typ är synnerligen angelägna att stödja.

Kopplat till insatser är även den finansiella aspekten av sammanhållningspolitiken, något som inte berörs i grönboken i särskilt hög utsträckning. EU lägger stora resurser på EU-territoriets utveckling, antingen som sektoriellt stöd som för t.ex. jordbruket eller mer övergripande som i olika typer av utvecklingsprogram. Den territoriella sammanhållningen skulle kunna utvecklas bättre med mer integrerade insatser och mindre tonvikt på de sektoriella. Det kan även uttryckas som att bättre samordning måste ske av de sektoriella insatserna, som är omfattande.

3. Bättre samarbete

Då territoriell sammanhållning är ett tydligt uppdrag för EU är det också rimligt att EU på olika sätt ska kunna stimulera till ett ökat regionalt samarbete inom EU där det behövs, i första hand vad gäller gränsöverskridande och transnationella samarbeten, som t.ex. det pågående arbetet med en Östersjöstrategi.

SEU anser har dock svårt att se behovet av nya former för sådant regionalt samarbete, oavsett geografisk skala, och ny, särskild lagstiftning för detta ändamål. Europeiska kommissionen måste här visa respekt för att det finns och alltid kommer att finnas olika former

Stockholm:
Box 38145, Västgötagatan 2
SE-10064 Stockholm
Sverige
Tel: +46 (0)8 615 94 80
Fax: +46 (0)8 615 94 89

Bryssel:
Avenue de Cortenbergh 52
BE-1000 Bryssel
Belgien
Tel: +32 (0)2 740 06 00
Fax: +32 (0)2 740 06 16

St. Petersburg:
Nevsky Prospect 1
St. Petersburg 190 000,
Ryssland
Tel: +7 (812) 324 32 99
Fax: +7 (812) 314 68 53

Warszawa:
Plac Bankowy 3/5
PL-00-142 Warszawa
Polen
Tel:+48 22 695 62 25
Fax:+48 22 695 62 77

Org.nr.: 769605-4332

E-mail: info@stockholmregion.org

Web: www.stockholmregion.org



och olika organisatoriska lösningar för det regionala samarbetet och bör därför anpassa sina insatser till denna verklighet. Samtidigt är det bra att EU försöker stimulera till samarbete i de fall användbara former inte redan finns, t.ex. genom att ställa krav på detta för beviljande av medel och genomförande av olika program, projekt etc. Formerna måste dock anpassas efter den eller de frågor det handlar om liksom på vilka geografisk nivå samarbetet skall ske. Flexibilitet är således önskvärt även vad gäller organisatoriska lösningar. Stockholmsregionen har flera goda exempel på frivilliga territoriella samarbeten att visa upp, t.ex. Mälardalsrådet och Stockholm Business Alliance.

4. Bättre samordning

En bättre samordning inom olika politikområden borde ske mer eller mindre automatiskt om grunden för besluten är gemensam, d.v.s. i form av en gemensam sammanhållningspolitik. För att stärka den territoriella sammanhållningen är samordning vad gäller transport-, energi och tele- och datakommunikationsnät särskilt viktigt. Här kan EU spela en viktig roll, framför allt vad gäller olika typer av infrastruktur, t.ex. järnvägar och snabbtåg. Vad gäller andra politikområden som t.ex. tillgång till sjukvård och utbildning, d.v.s. tjänster av allmänt intresse, är även dessa viktiga för den territoriella sammanhållningen. SEU har dock svårt att se hur ett europeiskt ansvarstagande på dessa områden skulle kunna påverka situationen. Denna typ av insatser och dess organisation och geografiska fördelning hanteras idag i de flesta medlemsländer av lokala och regionala organ, en lösning som också är den mest effektiva.

5. Nya territoriella partnerskap

SEU anser att flera parter deltagande i arbetet naturligtvis kan medverka till förbättrad territoriell sammanhållning. Det ger dock upphov till ett antal frågor. T.ex. kan man fråga sig hur dylika partnerskap skulle kunna fungera då det gäller större geografiska områden samt hur stort ett

Stockholm:
Box 38145, Västgötagatan 2
SE-10064 Stockholm
Sverige
Tel: +46 (0)8 615 94 80
Fax: +46 (0)8 615 94 89

Bryssel:
Avenue de Cortenbergh 52
BE-1000 Bryssel
Belgien
Tel: +32 (0)2 740 06 00
Fax: +32 (0)2 740 06 16

St. Petersburg:
Nevsky Prospect 1
St. Petersburg 190 000,
Ryssland
Tel: +7 (812) 324 32 99
Fax: +7 (812) 314 68 53

Warszawa:
Plac Bankowy 3/5
PL-00-142 Warszawa
Polen
Tel: +48 22 695 62 25
Fax: +48 22 695 62 77

Org.nr.: 769605-4332

E-mail: info@stockholmregion.org

Web: www.stockholmregion.org



partnerskap kan bli innan det förlorar sin kraft och i stället blir ineffektivt. Som berörts tidigare under avsnittet om samverkan måste organisationens utformning i alla sammanhang anpassas till den aktuella situationen. Det finns inga universallösningar, inte heller då det gäller partnerskap.

6. Bättre förståelse av territoriell sammanhållning

SEU anser att indikatorer kan vara ett bra sätt att följa utvecklingstendenser under förutsättning att möjlighet ges att diskutera deras innebörd. Indikatorerna bör vara generellt användbara och jämförbara och bör kunna tas fram på EU-nivå. Det är dock angeläget att dessa indikatorer är ändamålsenliga. T.ex. är det, som tidigare nämnts, mer relevant att utgå ifrån funktionella begrepp som stadsregioner än städer. Strävan bör vara att utveckla sådan statistik som möjliggör analyser av funktionella begrepp snarare än de enklare administrativa.

Stockholm den 24 februari 2009

För Stockholmsregionens Europakommitté

Sten Nordin
Ordförande

Thomas Friis Konst
VD

Stockholm:
Box 38145, Västgötagatan 2
SE-10064 Stockholm
Sverige
Tel: +46 (0)8 615 94 80
Fax: +46 (0)8 615 94 89

Bryssel:
Avenue de Cortenbergh 52
BE-1000 Bryssel
Belgien
Tel: +32 (0)2 740 06 00
Fax: +32 (0)2 740 06 16

St. Petersburg:
Nevsky Prospect 1
St. Petersburg 190 000,
Ryssland
Tel: +7 (812) 324 32 99
Fax: +7 (812) 314 68 53

Warszawa:
Plac Bankowy 3/5
PL-00-142 Warszawa
Polen
Tel:+48 22 695 62 25
Fax:+48 22 695 62 77

Org.nr.: 769605-4332

E-mail: info@stockholmregion.org
Web: www.stockholmregion.org